

INTERPOL I EUROPOL – SLIČNOSTI I RAZLIKE

DOI: 10.70329/2744-2403.2026.6.11.4

Pregledni naučni članak

Atina Perković, PhDc

Sažetak:

Rad se fokusira na međunarodnu policijsku suradnju, posebno na usporednu analizu Interpola i Europol. Obrađuju se historijski razvoj, pravni okvir, organizacijska struktura te operativne nadležnosti ovih institucija. Interpol se predstavlja kao najraširenija kriminalistička organizacija u svijetu, dok je Europol centralna agencija policijske suradnje zemalja članica Evropske unije. Uočavaju se ključne razlike u ovlastima i pristupu kriminalističkim istragama, ali i značajne sličnosti u cilju suzbijanja organiziranog kriminala, terorizma, kibernetičkog kriminala i drugih transnacionalnih prijetnji. Posebna pažnja posvećena je problematici zloupotrebe sistema crvenih tjeratica te nedostacima pristupa bazama podataka Europol. Istaknuti su i primjeri iz prakse, uključujući uspješnu operaciju Interpola u suzbijanju pedofilskih mreža, kao i slučajeve koji ukazuju na ograničenja oba sistema. Zaključuje se da obje organizacije, unatoč domenskim i funkcionalnim razlikama, imaju ključnu ulogu u očuvanju globalne i evropske sigurnosti.

Ključne riječi: *Interpol; Europol; međunarodna policijska suradnja; organizirani kriminal; terorizam; globalna sigurnost; crvene tjeralice; transnacionalni kriminal; Evropska unija; policijske operacije.*

UVOD

U današnje vrijeme brzog razvoja modernih tehnologija te otvaranja granica svim građanima, suradnja u suzbijanju kriminaliteta izazov je za policijsku suradnju zbog velike mobilnosti organiziranog kriminala. Države su prisiljene sklapati sporazume kao vidove zaštite od pogibelji suvremenog kriminaliteta osnivanjem zajedničkih organizacija i agencija. U ovom radu nastojat će se prikazati međunarodne organizacije kao što su Interpol i Europol, a uspoređujući operativne aktivnosti, područja djelovanja, Izvršna tijela, njihove razlike i sličnosti. Kako bi prikazali strukturu rada, počevši od pojmova kao što su *policija, međunarodna suradnja, regionalna suradnja* (u 1. poglavlju), predstavljen je i koncept *rada Interpola i Europa* (u 2. i 3. poglavlju) koja su danas stupovi međunarodne suradnje u borbi protiv kriminaliteta te također, predstavljene su *razlike i sličnosti* između navedenih organizacije, kao i *pozitivni i negativni primjeri u praksi* (4. poglavlje). Međunarodna policijska suradnja u borbi protiv kriminaliteta, u današnjem društvu predstavlja temeljni oslonac sustava sigurnosti svih zemalja. U demokratskim društvima koja je u procesu tranzicije, kao što je Bosna i Hercegovina, djelatnosti Interpola i Europa predstavljaju važnu komponentu procesa zaštite zemlje. Tendencija navedenih organizacija i dalje je ista, a to je pružanje usluge sigurnosti zemljama članicama.

POLICIJA

Što je policijska suradnja ne može se objasniti ukoliko se ne objasni što se podrazumijeva pod pojmom policija. Kako bi definirali policiju i kao društvenu instituciju, potrebno je usuglašavanje najbližih pojmovnih i teorijskih odrednica, pri čemu se najviše misli na osnovne elemente socioloških definicija te njene funkcije. Autori Pušeljić, Magušić i Nađ (2008) navode da se naziv *policija* najčešće povezuje sa grčkom riječi *πολιτεια*. Riječ *πολιτεια*, osim značenja od *prava građana*, *oblika vlasti* i sl., ujedno predstavlja i model organizacije u antičkoj Grčkoj. U knjizi, *Svjetski rječnik* (engl. *World Book Dictionary*) policija je definirana kao zanimanje koje se odnosi na osobe čija je dužnost održavati red i uhićivati ljude koji krše zakon. Također, u javnosti se često rabi i definicija Emory S. Bogardusa, koji smatra da je funkcija policije biti nadziratelj protudruštvenih djelovanja te da im je osnovna zadaća "onemogućiti i uhititi počinitelja što prije. Do nastanka prvih gradova, policijske su zadaće bile teško odvojive od vojnih, pa tako Parsons (1991) navodi kako je tek u Egiptu došlo do razdvajanja policijske službe od vojne koje su ophodile pustinjsku granicu s uvježbanim psima nadzirući problematične nomade. Prema Mumford (1988) u rimsko doba nastaju i prve policijske jedinice izvan vojnih i poreznik okvira, sastavljene od nekoliko tisuća slobodnih građana. Tako se pojam *policija* u XIV. stoljeću, u Njemačkoj, Francuskoj i dr. državama, odnosi na ukupnu državnu djelatnost ili posebno uređeni državni poredak, dok je početkom XV. stoljeća policija predstavljala osnovni instrument državnog aparata. Tek "početkom XVI stoljeća, policija poprima svoje izvorno značenje (naročito u Francuskoj) i ulogu čiji je zadatak bio unutarnja zaštita i nadzorna komponenta. U europskim državama, s razvojem upravnih funkcija, prema Gaćinović (2015) pri kraju XIX stoljeća, pod pojmom *policija*⁵, podrazumijevalo se održavanje javnog reda i mira, te suzbijanje kriminaliteta. Iako se kolijevkom razvoja moderne policije smatra Francuska, nastanak policije u suvremenom smislu⁶, počinje ustrojem londonske Metropolitan policije (1829. godine) čiji je šef podređen Ministarstvu unutarnjih poslova. Dakle, prema Milosavljević (1997), prvu modernu policijsku službu osniva britanski državnik sir Robert Peel. Razvoj toga sustava vrlo brzo postao je modelom koji je primijenjen pri osnivanju policijskih službi u državama kao što su : Irska, Australija, Indija, Kanada te u SAD-u, a ubrzo je postao i temelj za razvoj policije građene po uzoru na liberalno-demokratske tradicije.

Policijski sustavi razlikuju se od zemlje do zemlje, budući da svaka država odlučuje koji će organizacijski model primijeniti na svom državnom teritoriju ovisno od uvjeta u kojima se pojedine države nalaze. O organizacijskoj strukturi i radu policije općenito je prihvaćeno klasično razvrstavanje policijskih sustava. Tako autor Budimir Babović (1997) u svojoj knjizi *Policija*

u svjetskom poretku, vrši podjelu na osnovu uloge: razlikuju se *centralizirani i decentralizirani sustavi*, te na osnovu broja središnjih uprava, razlikuju se *jedinstvene strukture* (postoji samo jedna središnja uprava) i *složene strukture* (postoji više središnjih uprava). Kada se govori o najčešćim oblicima suvremenih organizacijskih modela policije, autori Hague, Harrop, Breslin navode dva najvažnija načina organizacije policijskog rada: *angloamerički i europski model*. Prvi model prevladava u Velikoj Britaniji i SAD-u, dok se drugi, *Europski model* odnosi na većinu europskih kontinentalnih zemalja.

Sa stajališta međunarodnog djelovanja, autor Mujanović (2015) smatra da se pod međunarodnom suradnjom podrazumijeva "suradnja između policijskih tijela različitih država" pri čemu navedena tijela poduzimaju radnje na temelju zahtjeva druge države ili međunarodne organizacije, a sve u skladu s međunarodnim, odnosno, nacionalnim policijskim propisima. Pojedini autori, kao što je Deflem (2006) smatraju da postoji i međunarodna suradnja u širem smislu koja se "odnosi na različite policijske prakse koje uključuju državljane ili teritorije više od jedne države." Stoga se policijske suradnje mogu i klasificirati kao suradnje s inozemnim elementima. Prostorno gledano i na osnovu izvora prava, prema Maraga (2019) međunarodna policijska suradnja može se ostvarivati na svjetskoj, regionalnoj i bilateralnoj razini koji obuhvaćaju provedbene i organizacijske propise koji uređuju postupanje policijskih tijela te djelatnosti drugih tijela za provedbu zakona. Promatrajući međunarodnu suradnju po razinama specifičnih poslova, autori Mujanović, Datzer i Deljković (2020., prema Santiago (2000) i Larsson (2006)) smatraju da okvir međunarodne policijske suradnje može biti uspostavljen na tri razine i to na: *makro* (međudržavnom), *mezo*, i *mikro* razini. U povijesnom kontekstu, većina država u okviru vlastitog suvereniteta vršila je funkciju krivičnog progona, no, već početkom XIX. stoljeća na području Europe u vezi navedene funkcije, uočen je problem. Tako Fijnaut (2015) naglašava da se suradnja iz XIX. stoljeća bazira na praksi nastaloj još u XVIII. stoljeću koji su postupali sa ili bez ovlaštenja pravosudnih ili vladinih organa. Za Sheptycki, (2000), prvo razdoblje kada se javljaju prakse uzajamne suradnje policijskih tijela na tlu Europe obuhvaćaju razdoblje od kraja IX. stoljeća do 1914. godine.¹⁴ Osnovno obilježje početnih praksi policijske suradnje ogledao se u nastojanjima tadašnjih država da pronađu i kazne počinitelje krivičnih djela, naročito političke neistomišljenike koji su prebjegli u druge države. Na području Europe s kraja XIX stoljeća, nastankom industrijskih društava *Policijska unija Njemačkih država/ Njemačke konfederacije*¹⁵ može se smatrati pretečom formalnih inicijativa uspostave organiziranog policijskog sistema, koji prelazi granice nacionalnih država. Po završetku Prvog svjetskog rata, na drugom Kongresu, osnovana je Međunarodna komisija kriminalističke policije sa sjedištem u Beču (preteča današnjeg Interpola, o kojem će biti riječi u daljnjem radu). Razgovaralo se međunarodnom kriminaliteta, izručenju, razvoju jedinstvenog međunarodnog policijskog jezika, pronalasku i lišavanju slobode

odbjeglih počinitelja krivičnih djela i sl. Drugo razdoblje, nakon Drugog svjetskog rata, na prostoru Europe, kako navodi Sheptycki (2000), obilježio je postepeni proces ekonomskog oporavka, čime su se ubrzali brojni integracijski procesi nakon kojih će se osnovati Europska unija 1992. godine. Međutim, 70-tih godina prošlog stoljeća, pojavila se potreba za osnivanjem regionalnog tijela za policijsku suradnju koji bi se bavio terorizmom i drugim problemima. Za Krapac (2006), međunarodna policijska suradnja u suzbijanju kriminaliteta obuhvaća: policijske aktivnosti kao što je razmjena informacija vezanih za kaznena djela i počinitelje; prikupljanje dokaza preko nacionalnih granica; tajnog praćenja i nadziranja počinitelja kaznenih djela na području druge države, te primjenu prisilnih mjera kao što je prekogranični progon počinitelja težih kriminalnih. Dakle, u praksi je poznata međunarodna suradnja u suzbijanju kriminaliteta koja se najčešće promatra kao dio suradnje između ključnih institucija krivičnog pravosuđa, kao što su sudovi i tužilaštva samostalnih država. Prema Svjetličić, Dujmović i Savić (2016), suradnja se može odvijati na: "globalnoj, regionalnoj ili bilateralnoj razini"¹⁶, pri čemu je na svakoj od tih razina razvijeno više kanala preko kojih se ona može ostvarivati. Za Sačić (2000), međunarodna policijska suradnja mogla bi se definirati kao velik broj različitih policijskih djelatnosti kojima je svrha razmjena kriminalističko-obavještajnih saznanja poduzimanjem hitnih mjera.

INTERPOL

Prvi kongres kriminalističke policije, prema Rošić (2006) održan je u Monaku 1914. godine. Na drugom kongresu 1923. godine u Beču osnovano je Međunarodno povjerenstvo kriminalističke policije koje je u početku imalo 19 država članica i djelovalo je sve do 1938. godine kad je imalo 34 članice. Međunarodna organizacija kriminalističke policije (engl. *International criminal police organization* ICPO-Interpol) i Glavno tajništvo, osnovani su 1946. godine na konferenciji u Bruxellesu. Za sjedište je odabran Pariz. Na kongresu u Beču 1956. godine dobiva svoje sadašnje ime *Interpol* i *Statut*, a od 1989. godine Glavno tajništvo Interpola odabralo je za sjedište Lyon. Interpol je danas najveća svjetska međuvladina organizacija kriminalističke policije koja trenutno ima 194 države članice. Važno je navesti kako su sve države članice EU-a članice Interpola. Autori Deflem & McDonough (2015) navode kako Interpol pruža jedinstvene, no još uvijek ograničene funkcije, održavajući međunarodnu mrežu suradnje koja se isključivo temelji na sudjelovanju država članica. Tijekom proteklih tridesetak godina, Interpol je ažurirao svoje djelovanje u skladu s načelom poštivanja privatnosti. U kontekstu kaznenog progona, poštovanje privatnosti pojedinaca temelj za razmjenu informacija. Međunarodna organizacija kriminalističke policije, tj. Interpol ima univerzalnu ulogu u međunarodnoj policijskoj suradnji. Za razliku od drugih međunarodnih

organizacija (kao što je primjerice Europol) njegov statut ne bazira se na međunarodnoj konvenciji jer ne zahtijeva ratifikaciju država članica. Na 25. sjednici Generalne skupštine, usvojen je Statut Interpol-a i Opća pravila rada. U odredbama statuta Interpola, prema Haberfeld & McDonald (2005), navedeno je da je cilj rada ove organizacije: osiguravanje i unapređenje zajedničke suradnje u skladu sa nacionalnim propisima, uvažavajući odredbe Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, zatim uspostava i razvoj institucija koje mogu pridonositi prevenciji i suzbijanju zločina i općeg kriminaliteta. Statutom kao osnovnim dokumentom regulira se rad Interpola. Valja naglasiti važnost odredbe Statuta, čl. 3. u kojem se navodi kako su zabranjene bilo kakve intervencije političke, vojne, religijske ili rasne prirode.

Rad Interpola, prema Mujanović i Rizvo (2010) usmjeren je na: "(a) javnu sigurnost i terorizam, (b) organizirani kriminalitet, (c) nezakonitu proizvodnju i stavljanje u promet opojnih droga, (d) krijumčarenje oružja, (e) trgovinu ljudima, (f) pranje novca, (g) finansijski i visokotehnološki kriminalitet i (h) korupciju." U istraživanju OKG i njihovih članova koriste se otvoreni izvori kao što su društvene mreže na kojima akteri mogu ostaviti značajan broj podataka i informacija, kao što su fotografije, video snimke, objave i tako dalje (Muhić, 2024).

Statutom organizacije uređen je organizacija Interpola, pa je tako u čl. 5. Statuta definirano i tko čini glavna tijela Interpola tj. Generalnu skupštinu i Izvršni komitet. Generalna Skupština je Interpolovo glavno upravljačko tijelo koje se sastaje jednom godišnje. Tvore ju delegati koji predstavljaju države članice pri čemu svaki delegat predstavlja državu članicu. Skupština donosi sve važne odluke, između ostalog, odlučuje o prijemu novih članica, usvaja amandmane na statut organizacije, usvaja godišnji program aktivnosti i sl. Također, Skupština bira i članove upravljačkih tijela Interpola tj. Predsjednika organizacije i Generalnog sekretara. Na čelu Izvršnog komiteta, nalaze se tri zamjenika i devet zastupnika koji predstavljaju četiri regije u svijetu. Prema čl. 15. Statuta, sastav Izvršnog komiteta odražava zemljopisnu rasprostranjenost država članica. U organizacijskoj strukturi Interpola nalaze se i nacionalni centralni biro i kojeg čine nacionalni policijski službenici. Ovo tijelo je polazna točka za komunikaciju sa Generalnim sekretarijatom, regionalnim uredima te drugim državama članicama koje traže pomoć u potragama.

Rošić (2006) navodi, kako su u članku 2. Statuta definirani ciljevi Interpola kao što su osiguravanje i unapređenje uzajamnog pomaganja svih tijela kriminalističke policije u duhu Opće deklaracije o ljudskim pravima te uspostavljanje i razvoj svih institucija koje mogu djelotvorno pridonositi prevenciji i suzbijanju zločina i kaznenih djela. Prema Degan i Pavišić (2005), ciljevi Interpola odnose se na uspostavljanje i razvijanje opsežne međusobne policijske suradnje koja se ostvaruje tiskanjem i objavljivanjem međunarodnih tjeeralica, poticanjem primjene modernih tehnoloških dostignuća te osnivanjem

radnih skupina koji prate stanje na terenu u borbi protiv kriminaliteta raznih oblika. Zbog toga su od posebnog značaja tzv. *baza podataka elektronskih obavijesti* (eng. *Electronic Notices*), koja omogućava nacionalnim biroima Interpolu raspisivanje obavijesti elektronskim putem.

U periodu od 1923. do 1946. godine funkciju potrage prvobitno se ostvarivala objavljivanjem potjernica u vlastitom časopisu "Međunarodna javna sigurnost". Sistem raspisivanja obavijesti koji se i danas koristi uveden u uporabu je od 1946. godine. Funkciju potrage Interpol ostvaruje putem sistema obavijesti, odnosno elektronskom difuzijom obavještenja koja sadrže podatke o identitetu osobe koja se potražuje. Ukoliko se potvrdi da je potraga i raspisivanje obavijesti u skladu sa statutom Interpolu, raspisuje na četiri službena jezika organizacije. U sistemu obavijesti Interpolu postoje obavještenja koje su označena na različit način, određenim bojama, radi unificiranog postupanja u državama članicama.

Interpol u ovom trenutku posjeduje sustav međunarodnih tjeralica na globalnoj razini, jedinstvenog Globalnog komunikacijskog sustava I 24/7, koji je dostupan u svim državama članicama. Prve Interpolove tjeralice raspisane su još davne 1947. godine. Prema Durmaz (2005), obavijesti se raspisuju i klasificiraju prema specifičnim područjima na koja se odnose te označuju određenim bojama. Za realizaciju međunarodnih potraga su, najznačajnije *crvene tjeralice* Interpolu (eng. *Red Notice*) kojima se zahtjeva lišavanje slobode osobe za koju je od strane Suda raspisana međunarodna potjernica radi vođenja krivičnog postupka odnosno, radi izvršenja krivične presude. Njihov cilj je privremeno uhićenje tražene osobe kako bi se izručila državi koja je potražuje. Također, Interpol objavljuje crvene obavijesti i na svojoj internet stranici.

Tijekom godina, Interpol je razvio različite oblike objava koje su označene različitim bojama obrazaca, tj. na prvoj strani obrasca nalazi se Interpolov logo i određena boja margina. Objave koje se trenutno koriste su: plave, žute, zelene, crne, narančaste i ljubičaste objave te specijalne objave UN-a i Interpolu (difuzne poruke).

- *Plave objave* - raspisuju se za osobe o kojima je potrebno pribaviti više informacija kao što su počinitelji kaznenih djela o kojima ne postoji dovoljno informacija.
- *Žute objave* - raspisuju se za nestalim osobama ili za osobama koje nisu u stanju odati podatke o svojem identitetu.
- *Zelene objave* - raspisuju se za osobama koje su poznate kao počinitelji kaznenih djela u nekoliko država. Ove objave nisu javno objavljene.
- *Crne objave* - raspisuju se s ciljem identificiranja neidentificiranih mrtvih tijela i nisu javno objavljene.
- *Narančaste objave* - odnose se isključivo na predmete, i ne sadrže

podatke o eventualnim počiniteljima. Izdaju se a ciljem učinkovitije UN-ove borbe protiv terorizma.

- *Ljubičaste objave* - objavljivale su se prije dvadesetak godina kako bi upozoravale zemlje članice na skrovišta kojima se koriste počinitelji različitih vrsta kaznenih djela.

Generalno tajništvo Interpola, u pojedinim situacijama, ukoliko je primjerice prošlo mnogo vremena, a ništa se nije konkretno postiglo, potvrđuje postupak raspisivanja međunarodne tjeralice, tj. raspisuje difuziju. Prema Rošić (2006) difuzija je specijalna tjeratica koja nije službeno potvrđena niti izdana od strane Generalnog tajništva Interpola, nego je nacionalni ured Interpola raspisuje u vlastiti informacijski sustav, adresirajući je na sve članice. Na ovakav način, države članice nakon zaprimanja difuzije, mogu postupati sukladno pravilima te na taj način spriječiti bijeg tražene osobe preko teritorija koji nije primio obavijest o postupanju prema njoj. Unazad petnaestak godina, difuzije nisu imale standardiziranu formu, no 2005. godine Generalno tajništvo odlučilo je standardizirati i obrasce za difuzije. Interpol Bosne i Hercegovine sudjeluje u projektu testiranja standardiziranih obrazaca za difuzije.

Za Rošić (2006), međunarodnu policijsku suradnju MUP-a Bosne i Hercegovine, sa sjedištem u Sarajevu i Interpola trebalo bi promatrati kroz nekoliko točaka: suradnju i razmjenu podataka putem Interpola, suradnju i aktivnosti u sklopu regionalnih inicijativa, sudjelovanje u aktivnostima radnih skupina suradnju na temelju sporazuma, pri čemu posebno treba izdvojiti suradnju posredstvom Europolovih časnika za vezu. Bosna i Hercegovina, članica je Interpola od 4. studenog 1992.godine.

EUROPOL

S pojavom radikalnih političkih pokreta te nasilja s obilježjima terorizma kao što je teroristički napad na Olimpijskim igrama u Munchenu 1972. godine, prema Mujanović, Datzer i Deljković (2020) intenzivira se i uglavnom neformalna policijska suradnja.

Prema Mujanović i Rizvo (2010), povijest Europa – (Europski policijski ured) vezana je za policijsku međudržavnu suradnju koja je započela je s radom 1976. godine kao međuvladina mreža poznatija pod nazivom *Skupina Trevi*, a osnovana je za vrijeme održavanja summita Europskog vijeća u Rimu, u prosincu 1975. godine uslijed snažnih procesa integracije na europskom tlu. Sporazum potpisan u Rimu, smatra se institucionalnim pretečom današnjeg Europol-a. Prema Occhipinti (2003), riječ je bilo o međuvladinoj organizaciji nad čijim radom Europski sud pravde i Europski parlament nisu uopće imali kontrolu.

Trevi je u početku bio nadležan za koordinaciju učinkovitije borbe protiv terorizma među europskim vladama, a i zajednički problem zloporabe opojnih droga doprinio stvaranju novih, institucionaliziranih mehanizama suradnje. Kako navodi Turkalj (2006), bila je neformalno međuvladino tijelo bez stalnog sjedišta, proračuna i administrativnog osoblja. Za Gluščić (1998), tijekom 1976. godine, ministri pravosuđa i unutrašnjih poslova zemalja EZ, donijeli su odluke o suradnji na područjima: razmjene podataka o činu nasilja, razmjene podataka o terorističkim aktivnostima, razmjene tehničkih iskustava, razmjene i usavršavanja policijskih djelatnika, suradnje u zaštiti civilnog zračnog prometa, zaštite i sigurnosti građana, zaštite nuklearnih elektrana i brige oko sigurnog civilnog transporta nuklearnih materijala, te suradnje na sprečavanju prirodnih nepogoda.

Nakon uspostave komunikacijskog sistema, osnovani su nacionalni uredi za vezu u svim državama članicama. Navedeni način, bio je temelj za početak rada *Trevi* grupe. Autori Mujanović, Datzer i Deljković (2020) navode kako je najznačajniji oblik suradnje u okviru ove regionalne inicijative bila razmjena policijskih službenika za vezu između država članica konferencije, razmjena informacija te podataka o pojavama od zajedničkog interesa i sl.

Potpisivanjem Ugovora iz Maastrichta 1992., prestaje djelovanje *Trevi*-a, a države članice uspostavljaju *Europsku uniju* (EU), što je ujedno značilo i stvaranje nove, sve čvršće gospodarske i političke unije. U samom početku, Europol nije imao operativne ovlasti, i nije mogao samostalno poduzimati bilo kakve radnje. Prema Habermeld i McDonald (2005), njegova aktivnost se uglavnom svodila na stratešku i analitičku podršku nacionalnim policijama država članica. Pojedini autori, kao što je Deflem (2006) smatraju da je Europol jedinstven primjer policijske organizacije u svijetu, koji osnovan od strane nadnacionalnih tijela Evropske unije, za razliku od drugih organizacija (npr. Interpol) koje su osnovane od strane praktičara- profesionalaca sa terena.

Prema Čapeta (2010), ugovorom je predviđeno da će Uniju činiti tzv. tri stuba: Prvi stub obuhvaćaju tri zajednice: Evropska zajednica za ugljen i čelik, Evropska ekonomska zajednica, Evropska zajednica za atomsku energiju; drugi stub je zajednička vanjska i sigurnosna politika, dok treći stub čini suradnja u pravosuđu i unutarnjim poslovima koji su zamijenili *Trevi* grupu. Sastavni dio tog ugovora, za Mintas Hodak (2010) je i Deklaracija o policijskoj suradnji. Nakon pada totalitarnih komunističkih režima krajem početkom 90-ih godina prošlog stoljeća, u državama istočne Europe, te padom Berlinskog zida dolazi do ujedinjenja Njemačke i proširivanja tadašnje Evropske ekonomske zajednice ulaskom Austrije, Finske i Švedske u Europsku uniju.

Kako bi što kvalitetnije ostvario svoje zadaće, Europol surađuje s drugim uredima, tijelima i institucijama unutar Evropske unije. Često surađuje i razmjenjuje informacije s velikim brojem agencija, a najčešće su to Frontex, Eurojust, Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF), Europska policijska

akademija, Europska središnja banka i Europski centar za nadzor droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA). Europol također, može dogovoriti suradnju koja uključuje razmjenu raznih operativnih, stratejskih i tehničkih informacija kao i osobnih podataka te klasificiranih informacija. Europol može posjedovati informacije koju je dobio od država članica, takve informaciju može proslijediti dalje samo uz suglasnost države članice od koje ju je dobio. Obavezno vodi zapise o svim prijenosima informacija i odgovoran je za zakonitost prijenosa podataka. U skladu sa strateškim opredjeljenjima Europske unije suradnja s trećim državama čini važan segment rada Europola, naročito u domenu razmjene informacija i policijskih službenika za vezu. Među brojnim državama i organizacijama s kojima Europol ima zaključene sporazume o suradnji, nalazi se i Bosna i Hercegovina.

Prema Kosor (2016), konvencija Europol-a temeljni je dokument kojim se definira njena uloga i funkcioniranje, a sadrži 47. članaka razvrstanih u sedam poglavlja: Utemeljenje i zadaće, Informacijski sustav, Analitičke radne datoteke, Zajedničke odredbe o obradi podataka, Pravni status, organizacija i financijske odredbe, Odgovornost i pravna zaštita, Završne odredbe (kojim je definiran popis teških oblika kriminaliteta). Nakon potpisivanja konvencije u listopadu 1998.godine, Europol s potpunom aktivnošću počinje djelovati u srpnju 1999. godine. Nadalje potpisivanjem Lisabonskog ugovora o Europskoj uniji i Europskoj zajednici, u prosincu 2007 godine, raspolaže se s više sredstava za međunarodnu policijsku suradnju. Nakon ratifikacije svih članica Europske unije, ugovor stupa na snagu u prosincu 2009.godine. Nakon 2009.godine, donesena je i politička odluka da Europol postaje agencija Europske unije, te se od siječnja 2010. godine financira iz proračuna Unije.

Europski policijski ured (Europol), kako navodi Kosor (2016), glavni je instrument suradnje, i ujedno temelj za širenje Europske strukture unutarnje sigurnosti. Sjedište Europola je u Kraljevini Nizozemskoj u Den Haagu, i okuplja 28 država članica Europske unije. Sklapanjem međunarodnih ugovora o operativnoj suradnji s Australijom, Kanadom, Islandom, Švicarskom, Norveškom, SAD-om, Eurojustom, te Interpolom, nastoje se održati dobri odnosi sa zemljama, odnosno agencijama partnerima. Europolova osnovna misija odnosi se na pružanje podrške državama članicama "u sprječavanju i suzbijanju svih vrsta teškog međunarodnog i organiziranog kriminala, kiberkriminaliteta i terorizma." Osim navedenoga, Europol ostvaruje i suradnju s državama partnerima koje nisu članice Europske unije te međunarodnim organizacijama.

U Službenom listu Europske unije, na temelju Glave 1., Članka 2., Konvencije o osnivanju Europskog policijskog ureda i Članka 1., Stavke 9., ugovora o Europskoj uniji, navodi se da je cilj Europola sljedeći: poboljšati učinkovitost i suradnju nadležnih tijela pomoću mjera ove Konvencije u državama članicama u sprječavanju i borbi protiv terorizma, nezakonite trgovine drogom, kao i drugih ozbiljnih oblika međunarodnog kriminala u slučajevima kada postoje činjenice

koje ukazuju na postojanje organizirane zločinačke strukture i da u dvije ili više država članica postoji takav kriminalitet da se zbog opsega, značaja i posljedica dotičnih kaznenih djela zahtijeva zajednički pristup država članica. Također, prema Kosor (2016), cilj Europol je "podupirati i jačati djelovanje nadležnih tijela država članica i njihovu međusobnu suradnju u sprečavanju i suzbijanju organiziranog kriminala, te terorizma koji zahvaća dvije ili više država." Prema Članku 3, Glave 1, osnovne zadaće Europol su: olakšati razmjenu informacija među državama članicama, nabaviti, usporediti i analizirati informacije i obavještajne podatke, priopćiti putem nacionalnih jedinica informacije koje se na njih odnose i o utvrđenoj povezanosti kaznenih djela, pomagati u istragama prosljeđivanjem svih bitnih informacija te održavati kompjuterizirani sustav prikupljenih informacija.

Operativne aktivnosti usmjerene su na suzbijanje: terorizma, međunarodna trgovinu drogom, pranje novca, organizirane prijevare, krivotvorenje valuta, nezakonite trgovine vozilima, olakšavanje nezakonitog useljavanja, trgovanje ljudima, kibernetički kriminal, krijumčarenje cigareta itd. Pored osnovnih zadaća postoje i dodatne zadaće, koje se odnose na obuku, organiziranje, metode suzbijanja kriminaliteta, pomaganje državama članicama i sl.

Prema Glavi Članku, na strani 7., Službenog lista Europske unije, definirano je da je Nacionalna jedinica "jedino tijelo za vezu između Europol i nadležnog, nacionalnog tijela. Odnosi između nacionalne jedinice i nadležnih tijela uređeni su nacionalnim pravom, a posebno relevantnim nacionalnim ustavnim odredbama." Države članice trebaju poduzeti potrebne mjere i osigurati da nacionalne jedinice mogu ispuniti svoje zadaće i ciljeve. pristupajući na vrijeme odgovarajućim nacionalnim podacima. Također, nacionalne jedinice, prema Nekić (2022) dužne su slati Europolu zahtjeve za savjetom, informacijama, obavještajnim podacima i analizom. Svaka država članica dužna je imenovati nacionalne jedinice i voditelja nacionalne jedinice kao jedino tijelo za vezu s Europolom. Također, važno je naglasiti kako Nacionalne jedinice ne moraju tj. nisu obavezne dostaviti informacije koje bi naštetile ključnim interesima nacionalne sigurnosti ili bi ugrožavale uspjeh istrage koja je u tijeku.

Na službenim stranica Europol, navodi se kako Europol djeluje preko sljedećih tijela:

- Operativni centar Europol – središte za razmjenu
- Europski centar za borbu protiv kibernetičkog kriminala (EC3)
- Zajednička radna skupina za borbu protiv kibernetičkog kriminala (J-CAT)
- Europski centar za borbu protiv terorizma (ECTC)
- Europski centar za borbu protiv krijumčarenja migranata (EMSC)
- Koordinirana koalicija protiv kriminala u području intelektualnog

vlasništva (IPC3)

Sustavi za brzu i efikasnu pretragu, kojima se Europol najčešće služi su:

- FIU. net – decentralizirana računalna mreža koja pruža informacije vezane za kriminalne radnje pranja novca i financijskog terorizma;
- Mrežna aplikacija za sigurnu razmjenu informacija (SIENA) - platforma koja služi za komunikacijske potrebe provedbe zakona EU;
- Europolova platforma za stručnjake (EPE) - platforma za komunikaciju između stručnjaka koji rade u različitim područjima provedbe zakona i
- Europski informacijski sustav - referentni sustav za prekršaje, pojedince koji su povezani s prekršajima te druge podatke.

U ciljem obavljanja svojih zadaća, Europol uspostavlja i održava informacijski sustav prema kojem svaka država članica, iz svoje nacionalne jedinice, upućuje jednog ili više časnika za vezu u Europolu. Prema Rošić (2009) informacijski sustav se sastoji od tri komponente:

- Informacijski sustav (Europol information system – EIS);
- Analitički sustav (Europol analysis system); te
- Indeksni sustav, koji omogućuje pretraživanje sadržaja analitičkog sustava.

Države članice, putem svojih nacionalnih jedinica i časnika za vezu, mogu direktno unositi podatke u skladu s njihovim nacionalnim zakonodavstvom, ali i informacije koje dobije od trećih država ili tijela te podatke dobivene na temelju raznih analiza.

Prema Konvenciji o osnivanju Europskog policijskog ureda čl. 8, st. 1. informacijski sustav koristi se kako za pohranu, tako i za izmjenu i korištenje samo onih podataka koji su potrebni za obavljanje zadaća Europola. Svi uneseni podaci sadrže: ime, prezime, djevojačko prezime, datum i mjesto rođenja; državljanstvo; spol i druga obilježja koja bi mogla pomoći pri utvrđivanju identiteta. Svi uneseni osobni podaci odnose se na osobe za koje se sumnja da su počinile ili sudjelovale u kriminalnom/kaznenom djelu ili za koje postoji osnovana sumnja da će počiniti kazneno djelo za koje je nadležan Europol. Pravo na pristup podacima imaju časnici za vezu, nacionalne jedinice, ravnatelj, zamjenici ravnatelja i propisno ovlašteni službenici Europola.

Europol u svom informacijskom sustavu, osim osobnih podataka, može pohraniti i koristiti podatke koja mogu biti povezana s kaznenim djelima koje Europol istražuje. Prema Komorčec (2003), takvi podaci pohranjuju se u *analitičke sustave* koje se dalje šalju osnovanim analitičkim skupinama na

analizu s ciljem podupiranja kriminalističke istrage i rješavanja nastalog kaznenog djela. Ti podaci uključuju: podatke o osobama koje bi mogle poslužiti kao svjedoci; podatke o osobama koje su bile žrtve krivičnog djela ili se sumnja da bi mogle postati žrtve; podatke o počiniteljima krivičnih djela; podatke o kontakt osobama ili prijateljima osoba o kojima se vodi postupak, te podatke o osobama za koje se sumnja da bi mogle pružiti određene podatke o krivičnim djelima koja se istražuju.

Za podatke koji se pohranjuju na analitičkim datotekama, Europol izrađuje *sustav indeksiranja* zbog lakšeg pretraživanja navedenih datoteka. Prema Konvenciji o osnivanju Europskog policijskog ureda, pravo pristupa sustavu indeksiranja imaju: ravnatelj, zamjenici ravnatelja, ovlašteni službenici Europolu te časnici za vezu. Europol je obavezan da nasumičnim biranjem, bar jedan od 10 unosa podataka prekontrolira, kako bi unos podataka bio u skladu sa zakonskom regulativom. Prema Komorčec (2003), svaka fizička ili pravna osoba ima pravo tražiti brisanje ili ispravljanje netočnih podataka, ukoliko se ti podaci odnose na nj.

Svaka država članica Europolu, dužna je osnovati nacionalno nadzorno tijelo čija je osnovna zadaća nadgledanje procesa uzimanja, korištenja i distribucije osobnih podataka u skladu s nacionalnim zakonima. Prema Komarčec (2003) takvo tijelo ima pravo pristupa svim informacijama koje je unijela država članica koju nadgleda. Europolovo nadzorno tijelo sastoji se od najmanje dva člana svakog nacionalnog tijela. Dužnosti Europolu prema zajedničkom nadzornom tijelu su: omogućiti nadzornom tijelu pristup svim informacijama, u informacijskim bazama i papirnoj verziji; omogućiti mu slobodan pristup, u bilo koje vrijeme, svim podacima; te izvršiti odluke zajedničkog nadzornog tijela.

Organi Europolu su: upravni odbor, ravnatelj, financijski kontrolor i financijski odbor.

- Predstavnik iz svake države članice i jedan predstavnik Komisije, čine Upravni odbor. Svaki član odbora ima po jedan glas i ima svog zamjenika koji prisustvuje sastancima upravnog odbora u slučaju odsustva člana kojeg zamjenjuje. Predstavnik države članice koja predsjedava Predsjedništvom Vijeća predsjedava Upravnim odborom koji se sastaje najmanje dva puta godišnje, a mogu se sastati i na inicijativu predsjednika. Četiri godine traje mandat članova upravnog odbora.
- Nakon dobivenog mišljenja upravnog odbora, ravnatelja, tj. izvršnog direktora Europolu imenuje Vijeće jednoglasnom odlukom na razdoblje od 4 godine uz mogućnost jedne obnove mandata. Ravnatelj je odgovoran za obavljanje svih zadaća dodijeljenih Europolu i zakonski je predstavnik Europolu.

Članovi organa Europolu, ravnatelj, zamjenici ravnatelja, financijski kontrolori, članovi odbora, svi zaposlenici Europolu kao i časnici za vezu te članovi njihovih

obitelji, imaju pravo imunitet kao i sve povlastice koje im omogućava Europol. Budući da za svoje aktivnosti Europol odgovara Vijeću za pravosuđe i unutarnje poslove dužan je imenovati izvršnog direktora i zamjenike direktora koji će upravljati i kontrolirati svim podacima vezanim za pojedina kaznena djela. Tajnost istrage kaznenih djela, tajnost informacija, zaštita osobnih podataka, pa i tajni identitet istražitelja, ponekad su jedini način kako spriječiti ili razotkriti kriminalitet. Kako bi se slali klasificirani podaci od strane Europola, druga strana mora potpisati sporazum o tajnosti. Europol može surađivati i sa trećim državama, Interpolom i međunarodnim organizacijama.

Proračun Europola financira se doprinosima država članica i drugim povremenim prihodima. Prema Konvenciji o osnivanju Europskog policijskog ureda, do 31. ožujka, ravnatelj izrađuje nacrt proračuna i radnih mjesta za narednu godinu. Nacrt proračuna dostavlja se zajedno s nacrtom petogodišnjeg financijskog plana upravnom odboru. Upravni odbor mora odlučiti jednoglasno. Nakon dobivenog mišljenja Upravnog odbora, Vijeće jednoglasno donosi odluku o prihvaćanju proračunu, do 30. lipnja za sljedeću financijsku godinu.

U suradnji s Europskim parlamentom, utvrđuje se i odobrava proračun Europola (koji je sastavni dio općeg proračuna EU-a). Osim toga, zajedno s Europskim parlamentom donosi i uredbe o radu Europola. Prema Deflem (2006), shodno Uredbi i odredbama Ugovora iz Lisabona (čl. 88), Europski parlament skupa sa nacionalnim parlamentima provodi nadzor nad radom Europola tj. svake godine, Europskom parlamentu, vijeće podnosi posebno izvješće o radu Europola. Godišnjim proračunom određuju se svi rashodi i prihodi za godinu dana. Kao što je navedeno, proračun postaje konačan nakon izglasavanja glavnog proračuna Europske unije. Prihodi i rashodi prema Konvenciji o osnivanju Europskog policijskog ureda, moraju biti uravnoteženi. Rashodi se odnose na administrativne, infrastrukturne i operativne troškove te na troškove za osoblje. Uredbom donesenom 11. svibnja 2016. godine, Europol je dobio veće ovlasti te danas radi u skladu s navedenim. Na čelu Europola je izvršni direktor, kojeg imenuje Vijeće Europske unije. Trenutačno je to *Catherine De Bolle*, koja je dužnost preuzela u svibnju 2018. godine, a omažu joj tri zamjenika: *Jean-Philippe Lecouffe*, (Uprava za operacije); *Jürgen Ebner* (Uprava za upravljanje), *Luis de Eusebio Ramos*, (Uprava za mogućnosti). Prema podacima Europola na službenim stranicama, koje su ažurirane 17.3.2023, Europol ima više od 1400 zaposlenih, od toga je 264 Europolovih časnika za vezu. Status agencije EU-a stekao 1. siječnja 2010. Zadaća Agencije sastoji se od pružanja podrške u istragama koje iniciraju države članice, iako nikad ne pokreću istrage niti vrše uhićenja.

USPOREDBA INTERPOLA I EUROPOLA

Ukoliko se usporede ključne *razlike i sličnosti* Interpola i Europol, za početak se može reći kako je Interpol je širom svijeta poznatiji nego Europol, no, to ipak nije dovoljno ako se želi pobliže objasniti navedene pojmove. Uočeno je sljedeće:

Interpol, kratica za Međunarodnu organizaciju kriminalističke policije, međuvladino tijelo za olakšavanje međunarodne policijske suradnje među agencijama za provođenje zakona. *Europol*, kratica za Europski policijski ured, je agencija za provedbu zakona isključivo za Europsku uniju i njezine članove. Interpol je osnovan 1923. trenutno ima oko 190 zemalja članica. Europol je osnovan 1999. godine, Europol ima oko 145 časnika za vezu. Interpol se fokusira na zločine kao što su javna sigurnost i borba protiv terorizma, zločini protiv čovječnosti, zločin protiv okoliša, genocid, ratni zločini, organizirani kriminal, piratstvo, i sl. Europol se fokusira na rješavanje kriminalističkih obavještajnih podataka i borbu protiv teških organiziranih kaznenih djela djelujući kao veza između nadležnih tijela država članica, uključujući i one zadužene za carinu, imigracijske službe, graničnu i financijsku policiju itd. Područje djelovanja: Interpol nudi svoje usluge u 190 zemalja članica. Europol djeluje unutar Europske unije i zemalja članica. Upravljačko tijelo: Interpolom upravlja Glavna skupština Interpola. Europolom upravlja Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove.

I Interpol i Europol su odgovorni za djelovanje kao posrednici u pružanje informacija o raznim kaznenim djelima i zločincima. Oni pružaju informacije nacionalnim pravnim agencijama i nacionalnim pravnim organizacijama koje su odgovorne za uhićenja. Razlike i sličnosti Interpola i Europol – usporedba

Ukoliko se promatra praksa, mnogo je primjera koji ukazuju na prednosti i na nedostatke bilo kakvih sustava, pa tako i međunarodnih. U narednom tekstu, prikazani su negativni i pozitivni primjeri iz prakse koji bi trebali ukazati na brže i lakše rješenje problema, odnosno na uspješnost pojedinog sustava. Za primjer koji ukazuje na nedostatke pojedine organizacije uzet je primjer iz prakse susjedne države, Hrvatske. 2012 godine, temeljem Interpolove potjernice uhapšena je i puštena iz pritvora turska državljanka i njemačka azilantkinja, čije izručenje zahtjeva i Turska. Hrvatska je to na koncu odbila, što po mnogo čemu predstavlja presedan u državnoj politici prema azilantima i imigrantima. U sustavu Interpola ne postoji kontrola da li je tjeralica politički motivirana, pa je status azila zanemaren u praksi, čim štíćena osoba pređe granicu utočišne zemlje. Drugi je problem koji se reflektira i na našu zemlju je taj, što i naši sudovi, ako postoji tjeralica, nemaju običaj odlučivati o neizručenju azilanata, što zna prerasti u diplomatski problem. Za početak, rješenje problema bilo bi puštanje na slobodu zadržane osobe, dok se čeka rasplet problema, što je moguće uz privremeno oduzimanje putovnice.

Za pozitivan primjer uzeta je "Operacija Blackwrist" iz 2017. godine. U toj akciji

Interpol je spasio 50 djece i kazneno progonio devet seksualnih prijestupnika nakon što je otkrio međunarodni pedofilski prsten koji je dijelio slike zlostavljanja djece na "mračnoj" strani Interneta, koji se ne može pronaći na glavnim pretraživačima. Otkrit je materijal koji opisuje zlostavljanje 11 dječaka svih dobi ispod 13 godina. Slike su se nalazile na web-stranici temeljenoj na pretplati koja je tjedno objavljivala nove slike za gotovo 63.000 korisnika širom svijeta.

Jedna od najvećih kritika na račun Interpola je problem crvene tjeralice i utjecaj utoritarnih država s obzirom da Statut organizacije zabranjuje pomaganje u politički motiviranim deliktima i vojnim ili vjerskim pitanjima. Time se želi jamčiti temeljni preduvjet za neometanu suradnju između država s različitim političkim sustavima i religijama. Kritičari žele ukazati na to da čak i organizacije podliježu utjecaju kupovne moći vlastitih donatora te da je potrebna sustavna borba za očuvanje kredibiliteta organizacije kao što je Interpol. Prema Izvješću Europskog revizorskog suda, o potpori koju Europol pruža u borbi protiv krijumčarenja migranata ukazuje na to da bi Europol kao europski centar za informacije o kriminalnim aktivnostima trebao imati pristup svim relevantnim bazama podataka. Revizorski sud smatra da Europol trenutačno nema pristup svim relevantnim vanjskim izvorima podataka zato što ne postoji sustavni postupak kojim bi države članice dostavljale podatke o rezultatima ostvarenima uz Europolovu potporu. Također, Europol nije postavio dostupne pokazatelje uspješnosti za svoje napore u borbi protiv pranja novca i krivotvorenja isprava, koji su povezani i s krijumčarenjem migranata.

Kada se promatra ukupan broj kaznenih djela pojavljuje se sljedeća slika na razini EU. Razvoj razine kriminaliteta u razdoblju od 1950. do 1970. godine ukazuje na stalan, iako ne i uznemirujući porast. Ali, od 1970. godine, razine kriminaliteta su se uvećale, dosegaivši vrhunac sredinom 80-ih. Zadnjih 30 godina, broj zabilježenih kaznenih djela ostao je prilično stabilan kod 15 država članica. Prosječno godišnje povećanje u razdoblju od 1991. do 2001. godine iznosio je oko 1%. Prema *Informacijama o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2017. godini*, registrirano je smanjenje krivičnih djela protiv života i tijela (1.555) za -2,07% u odnosu na prethodnu godinu, što znači da su *trendovi pozitivni*. Povećana mobilnost ljudi, usluga, dobara i novih tehnologija donosi ogromne mogućnosti za napredak i rast, ali također i nove mogućnosti za počinjenje kaznenih djela. Pojava dezinformacija i drugih hibridnih aktivnosti uveliko utječe na sigurnost i smanjuje pozitivne trendove. Upotrebom dezinformacija na društvenim mrežama, moguće je izazvati poptuni haos među targertiranom publikom, naročito ako se dezinformacijska i propagandna kampanja adekvatno planira i organizuje (Muhić, 2025).

ZAKLJUČAK

S obzirom da se u radu govori o Interpolu i Europolu, te njihovim razlikama i sličnostima, te je u skladu s navedenim za potrebe rada, postavljeno pitanje: *da li Interpol i Europol svojim operativnim aktivnostima koje su i slične i različite u pojedinim točkama borbe protiv kriminaliteta, mogu doprinijeti stvaranju sigurnijeg društva, ne samo u Europi, već i u svijetu*, može se zaključiti kako moderno društvo Europe i svijeta ne bi bio toliko sigurno kao danas. Dakle, i Interpolu i Europolu, zaštita građana na prvom je mjestu. Budući da je Europska danas jedinstvena međuvladina i nadnacionalna zajednica od 27 europskih država, može se također zaključiti kako je to organizacija koja se stalno mijenja i nadograđuje u svim područjima i politikama koje provodi, pa tako i u politikama međunarodne suradnje u borbi protiv kriminaliteta. Iako su Izvješća revizorskih sudova ukazala na to da primjerice Europol nema pristup svim relevantnim vanjskim izvorima podataka, iako je problem Interpola i dalje vezan za utjecaj autoritativnih država, to nužno ne znači da neće polučiti uspjeh u potrazi za počiniteljem kriminalnog djela. Europol kao europski centar za informacije ili europski policijski ured, koji nikad ne pokreće istrage niti vrši uhićenja i Interpol kao međunarodna organizacija kriminalističke policije, koji preko Izvršne vlasti raspisuje tjalice i izdaje naredbe za uhićenja, i dalje osiguravaju i promiču uzajamnu pomoć na svim razinama. Naravno, ne treba podleći idealističkim utopijama te reći kako su obje organizacije savršene, te kako će svi ljudi na zemlji biti sigurni od kriminalnih radnji, ili biti toliko pesimističan te predviđati kraj mira na Zemlji, dovoljno je reći kako najnoviji razvoj i ciljevi koje je zacrtao i Interpol i Europol ukazuju na pravce daljnjeg razvoja u pozitivnom smjeru.

LITERATURA

1. Babović, B. (1997). *Policija u svjetskom poretku*. Beograd: Cicero print.
2. Barclay, G. i Tavares, C. (2003) *Međunarodne usporedbe statističkih podataka vezanih uz kazneno pravo za 2001. godinu*. London: Državni ured, Uprava za istraživanje, razvoj i statističke podatke.
3. Barnhart, R. K. (1995). *World Book Dictionary*, Vol. 2., Chicago.
4. Deflem, M. (2000). Bureaucratization and social control: Historical foundations of international police cooperation, *Law & Society Review*, vol. 34/1, 739-778.
5. Deflem, M. (2006). International Policing. U Greene, R. J. (Ur.), *The Encyclopedia of Police Science vol. 1.*, pp. 701-705. New York: Routledge.
6. Deflem, M., & McDonough, S. (2015). The fear of counterterrorism: Surveillance and civil liberties since 9/11. *Society*, 52(1), 70–79.
7. Degan, Đ. & Pavišić, B. (2005). *Međunarodno kazneno pravo*. Rijeka: Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci.
8. Fijnaut, C. (2015). Revolution or evolution through the Treaty of Lisbon: police cooperation in Europe in a broader historical context. In Hartmut Aden (Ed.), *Police Cooperation in the European Union after the Treaty of Lisbon – Opportunities and Limitations* (25-48). Baden- Baden: Nomos.
9. Gaćinović, R. (2015). Koreni nastanka policije u modernoj državi. *Žurnal za kriminalistiku i pravo*, 67-82. Beograd: Kriminalističko-policijska akademija.
10. Gluščić, S. (1998). Kaznenopravni sustav pred izazovom organiziranog kriminaliteta. *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, vol. 5/2, 903-929.

11. Habermeld, M. & McDonald H. W. (2005). International Cooperation in Policing. U Reichel, P. (Ur.), *Handbook of Transnational Crime and Justice* (286-309). New York: Sage Publications.
12. Krapac, D. (2006). *Međunarodna kaznenopravna pomoć*. Zagreb: Narodne novine d.d. Masleša, R. (2001). *Teorije i sistemi sigurnosti*. Sarajevo: Magistrat
13. Milosavljević, B. (1997). *Nauka o policiji*. Beograd: Policijska akademija. Mintas Hodak, Lj.. (2010). *Europska unija*. Zagreb: Mate d.o.o
14. Muhić, E. (2024). Operativna upotreba OSINT-a u istraživanju organiziranih kriminalnih grupa. *Zaštita i sigurnost*, 4(2), 314-338.
15. Muhić, E. (2025). Psihološke operacije na društvenim mrežama - primjeri, tehnike, taktike i procedure. *Zaštita i sigurnost*, 5(1).
16. Mujanović, E. (2015). *Međunarodna policijska saradnja*. Sarajevo: Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu.
17. Occhipinti, D. J. (2003). *The Politics of EU Police Cooperation-Toward a European FBI?*
18. London: Lynne Rienner Publishers.
19. Parsons, T. (1991). *Društva*. Zagreb: August Cesarec.
20. Pušeljčić, M., Magušić, F. i Nađ, I. (2008). *Organizacija i funkcioniranje policije*. Zagreb: Ministarstvo unutarnjih poslova..
21. Rošić, M. (2009). Perspektiva Republike Hrvatske u suradnji putem Europol-a. Zagreb:
22. *Policijska sigurnost*, br. 4, str. 406-407.
23. Roth, M. (2005). Comparative Overview of Policing, Courts, and Corrections. U: Reichel, P. (Ur.). *Handbook of Transnational Crime*

and Justice (235-254). New York: Sage Publications .

24. Sheptycki, J. (2001). Patrolling the New European (In)Security Field; Organizational Dilemmas and Operational Solutions for Policing the Internal Borders of Europe. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, Vol. 9/2, 144-158.
25. Strateški sporazum o saradnji između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Ureda Evropske policije (Europol), ("Službenik Glasnik BiH-Međunarodni ugovori, br. 10/07) i Sporazum o operativnoj i strateškoj saradnji između Bosne i Hercegovine i Ureda evropske policije, ("Službenik Glasnik BiH-Međunarodni ugovori, br. 1/17).
26. Čapeta, T. (2010). Europska unija po Lisabonskom ugovoru. *Hrvatska javna uprava*, god. 7., br. 1., 35-47., dostupno na:
<https://hrcak.srce.hr/file/199877> pristupljeno 2.7.2023.
27. Durmaz, H. (2005). *International police cooperation as a response to transnational organized crime in Europe: improvements in extradition*. University of Texas., dostupno na:
http://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metadc4883/m1/1/high_res_d/thesis.pdf pristupljeno 4.7.2023.
28. Europol. (2023). *O Europolu.*, dostupno na:
<https://www.europol.europa.eu/about-europol:hr> pristupljeno 3.7.2023.
29. Europska komisija (2021). *Odluka vijeća o odobravanju otvaranja pregovora o sporazumu o suradnji između Europske unije i Međunarodne organizacije kriminalističke policije (ICPO-INTERPOL)*, Bruxelles., dostupno na:
<https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0177&from=es>, pristupljeno 4.7.2023

30. Europski revizorski sud (2021). *Tematsko izvješće o potpori Europola.*, dostupno na: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/europol-19-2021/hr/index.html> , pristupljeno 5.7.2023.
31. Franulović, D., Pušeljčić, M. i Magušić, F. (2011). *Organizacijski modeli policijskih sustava.*, dostupno na: [file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/590835.D. Franulovi M. Puelji F. Magui O rganizacijski modeli%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/590835.D. Franulovi M. Puelji F. Magui O rganizacijski modeli%20(1).pdf), pristupljeno 29.6.2023
33. Interpol -službena stranica (2023), dostupno na: <https://www.interpol.int/> pristupljeno 4.7.2023 Interpol Bosne i Hercegovine (2023), dostupno na: <https://www.interpol.int/Who-weare/Member-countries/Europe/BOSNIA-HERZEGOVINA> pristupljeno 4.7.2023.
35. Komorčec, M. (2003). *Europska unija: osnovni pojmovi.* Zagreb: Agencija d.o.o.
36. Kosor, Z. (2016). Europski policijski ured., Dabar- digitalni akademski arhivi i repozitoriji. *zir.nki.hr.*, dostupno na: <https://repozitorij.vus.hr/islandora/object/vus:293> , pristupljeno 2.7.2023.
37. Lasić, I. (2012). Azil na papiru, nevolja u praksi. *dw.com.*, dostupno na: <https://www.dw.com/hr/azil-na-papiru-nevolja-u-praksi/a-16147776> pristupljeno 4.7.2023
38. Matić, R. (2005). *Svrha i funkcija policije kao društvene institucije – prilog razmatranju sociologije policije*, Zagreb: Društvena istraživanja, str. 974 – 991., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/18071>, pristupljeno 2.7.2023
39. Maraga, I. (2019). *Razmjena informacija i podataka kao preduvjet efikasnog provođenja postupaka potraga u okvirima međunarodne policijske suradnje.*, Sveučilište u Rijeci., dostupno na: <https://repository.ricent.uniri.hr/islandora/object/ricent%3A26/datastream>

[m/PDF/view](#) pristupljeno 29.6.2023

40. Ministarstvo unutarnjih poslova. (2023). *Interpol.*, dostupno na :
<https://policija.gov.hr/oravnateljstvu/ustroj/uprava-kriminalisticke-policije/interpol-422/422> pristupljeno 4.7.2023.
42. Ministarstvo sigurnosti. (2018). *Informacije o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2017. godini*, dostupno na :
<http://msb.gov.ba/PDF/050720196.pdf>, pristupljeno 7.7.2023.
43. Mujanović, E. i Rizvo, S. (2010). Uloga Interpola u provođenju postupaka izručenja za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava. *Kriminalističke teme Časopis za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Godište X*, Broj 3-4, 155-173. dostupno na:
<https://krimteme.fkn.unsa.ba/index.php/kt/article/download/8/8> pristupljeno 3.7.2023.
44. Mujanović, E., Datzer, D. i Deljkić, I. (2020). Nastanak i razvoj evropske policijske suradnje. *Kriminalističke teme*. Godina XIX, br. 1-2, dostupno na:
https://www.researchgate.net/publication/344412760_Nastanak_i_razvoj_evropske_policijske_suradnje_Origins_and_development_of_the_European_police_cooperation, pristupljeno 30.6.2023.
45. Političke institucije (2023). *Interpol vs. Europol.*, dostupno na:
<https://hr.weblogographic.com/difference-between-interpol-and-europol-2142>, pristupljeno 4.7.2023.
46. Rošić, M. (2006). Međunarodna policijska suradnja kriminalističke

- policije Republike Hrvatske. *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu* (Zagreb), vol. 13, broj 1., 87-126., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/130327> pristupljeno 4.7.2023.
47. Službeni list Europske unije 19/Sv. 14. (1995). *Konvencija o osnivanju Europskog policijskog ureda (Konvencija o Europolu) na temelju članka K.3 Ugovora o Europskoj uniji*, str.
48. 6., dostupno na: [https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:41995A1127\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:41995A1127(01)), pristupljeno 2.7.2023.
49. Statut Međunarodne organizacije kriminalističke policije - Interpol, dostupno na: <http://msb.gov.ba/dokumenti/medjunarodni/?id=2664>, pristupljeno 7.7. 2023.
50. Svjetličić, V., Dujmović, A. i Savić, D. (2016). Međunarodna policijska suradnja u suzbijanju krijumčarenja oružja: Operativna akcija "Viking" (studija slučaja). *Polic. sigur.* 25 (4), Zagreb., 420-435., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/258865>, pristupljeno 30.6.2023.
51. Turkalj, K.. (2006). Politika Europske unije na području pravosuđa i unutarnjih poslova s
52. posebnim osvrtom na postupke odlučivanja. *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, Rijeka, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/25254> pristupljeno 2.7.2023.
53. Večernji.hr. (2019) *Mračna strana*, dostupno na: <https://www.vecernji.hr/vijesti/interpolspasio-50-ero-djece-nakon-sto-su-otkrili-me-unarodni-pedofilski-prsten-1325214> pristupljeno 4.7.2023.

INTERPOL AND EUROPOL – SIMILARITIES AND DIFFERENCES

DOI: 10.70329/2744-2403.2026.6.11.4

Overview Scientific Paper

Atina Perković, PhDc

Abstract:

This paper focuses on international police cooperation, with particular emphasis on a comparative analysis of Interpol and Europol. It examines their historical development, legal frameworks, organizational structures, and operational competences. Interpol is presented as the most widespread criminal police organization in the world, while Europol is described as the central agency for police cooperation among the member states of the European Union. Key differences are identified in terms of authority and approaches to criminal investigations, as well as significant similarities in their shared objective of combating organized crime, terrorism, cybercrime, and other transnational threats. Special attention is given to the issue of misuse of the red notice system, as well as to limitations related to access to Europol databases. Practical examples are also highlighted, including a successful Interpol operation in combating pedophile networks, as well as cases that demonstrate the limitations of both systems. It is concluded that, despite differences in scope and functionality, both organizations play a crucial role in maintaining global and European security.

Keywords: *Interpol; Europol; international police cooperation; organized crime; terrorism; global security; red notices; transnational crime; European Union; police operations.*

INTRODUCTION

In the modern era of rapid technological development and the opening of borders to citizens, cooperation in combating crime presents a significant challenge for police collaboration due to the high mobility of organized crime. States are compelled to establish agreements as mechanisms of protection against the threats of contemporary crime, often through the creation of joint organizations and agencies.

This paper aims to present international organizations such as Interpol and Europol, through a comparative analysis of their operational activities, areas of competence, executive bodies, as well as their differences and similarities.

In order to present the structure of the paper, the first chapter introduces key concepts such as police, international cooperation, and regional cooperation. The second and third chapters present the operational frameworks of Interpol and Europol, which today represent key pillars of international cooperation in the fight against crime. The fourth chapter outlines the differences and similarities between these organizations, along with both positive and negative examples from practice.

International police cooperation in combating crime represents a fundamental pillar of the security system of all countries in modern society. In democratic societies undergoing transition, such as Bosnia and Herzegovina, the activities of Interpol and Europol constitute an important component of national protection mechanisms. The primary objective of these organizations remains consistent — to provide security services and support to their member states.

POLICE

Police cooperation cannot be explained without first defining the concept of police itself. In order to define the police as a social institution, it is necessary to harmonize the closest conceptual and theoretical determinants, primarily referring to the basic elements of sociological definitions and its functions. Authors Pušeljić, Magušić, and Nađ (2008) state that the term *police* is most commonly associated with the Greek word *πολιτεία*, which, in addition to meanings such as citizens' rights and forms of governance, also represents a model of organization in ancient Greece.

According to the *World Book Dictionary*, the police is defined as an occupation referring to persons whose duty is to maintain order and arrest individuals who violate the law. In public discourse, the definition by Emory S. Bogardus is also frequently cited, describing the function of the police as the supervision of antisocial behavior, with the primary task of preventing and apprehending offenders as quickly as possible.

Until the emergence of the first cities, police duties were difficult to distinguish from military functions. According to Parsons (1991), a clearer separation between police and military roles first occurred in Egypt, where patrol units monitored desert borders using trained dogs to control nomadic populations. According to Mumford (1988), during the Roman era, the first police units outside military and taxation structures were formed, consisting of several thousand free citizens.

By the 14th century, in countries such as Germany and France, the term *police* referred to overall state activity or a specifically regulated state order, while in the early 15th century it became a fundamental instrument of state authority. It was not until the early 16th century, particularly in France, that the police assumed its more recognizable role focused on internal security and supervision. In European states, with the development of administrative functions, by the end of the 19th century the concept of police primarily referred to maintaining public order and combating crime.

Although France is often considered the cradle of modern police development, the establishment of the police in its contemporary form began with the creation of the Metropolitan Police Service in 1829, whose head was subordinated to the Ministry of the Interior. According to Milosavljević (1997), the first modern police force was established by the British statesman Robert Peel. This system quickly became a model adopted in countries such as Ireland, Australia, India, Canada, and the United States, and later served as the foundation for police systems based on liberal-democratic traditions.

Police systems differ from country to country, as each state determines its own organizational model depending on its specific conditions. A commonly accepted classification distinguishes between centralized and decentralized systems, as well as between unified structures (with a single central authority) and complex structures (with multiple central authorities), as noted by Babović (1997). Regarding modern organizational models, authors Hague, Harrop, and Breslin identify two dominant approaches: the Anglo-American model and the European model. The former prevails in the United Kingdom and the United States, while the latter is characteristic of most continental European countries.

From the perspective of international action, Mujanović (2015) defines international police cooperation as cooperation between police authorities of different states, where such authorities undertake actions based on requests from another state or an international organization, in accordance with international and national legal frameworks. Some authors, such as Deflem (2006), also identify a broader concept of international cooperation, referring to various policing practices involving the citizens or territories of more than one state. Therefore, police cooperation can also be classified as cooperation with a foreign element.

From a spatial and legal perspective, according to Maraga (2019), international police cooperation can take place at global, regional, and bilateral levels, encompassing both operational and organizational regulations governing the actions of police authorities and other law enforcement bodies. Observing international cooperation through levels of specific tasks, Mujanović, Datzer, and Deljkić (2020), drawing on Santiago (2000) and Larsson (2006), argue that it can be structured at three levels: macro (interstate), meso, and micro levels.

Historically, most states exercised criminal prosecution within the framework of their own sovereignty. However, already at the beginning of the 19th century in Europe, challenges related to this function became apparent. Fijnaut (2015) notes that cooperation in the 19th century was based on practices originating in the 18th century, sometimes conducted with or without authorization from judicial or governmental authorities. According to Sheptycki (2000), the first period of mutual police cooperation practices in Europe spans from the late 19th century until 1914. Early forms of cooperation were primarily focused on identifying and prosecuting offenders, particularly political dissidents who had fled to other states.

In late 19th-century Europe, with the emergence of industrial societies, the Police Union of German States (German Confederation) can be considered a precursor to formal initiatives aimed at establishing organized police systems that transcended national borders. After the end of World War I, the International Criminal Police Commission was established at the second congress, with its

headquarters in Vienna, representing the predecessor of Interpol. Discussions included international crime, extradition, the development of a unified international police language, and the identification and arrest of fugitives.

The second period, following World War II, was marked by gradual economic recovery and accelerated integration processes in Europe, eventually leading to the establishment of the European Union in 1992. However, during the 1970s, the need arose for a regional body for police cooperation focused on terrorism and other emerging challenges.

According to Krapac (2006), international police cooperation in combating crime includes activities such as the exchange of information related to criminal offenses and offenders; evidence collection across national borders; covert surveillance and monitoring of suspects in other states; and the application of coercive measures such as cross-border pursuit of serious offenders. In practice, such cooperation is often viewed as part of broader collaboration between key criminal justice institutions, such as courts and prosecution offices.

According to Svjetličić, Dujmović, and Savić (2016), cooperation may take place at global, regional, or bilateral levels, with multiple channels developed at each level. Finally, Sačić (2000) defines international police cooperation as a wide range of police activities aimed at the exchange of criminal intelligence through the implementation of urgent measures.

INTERPOL

According to Rošić (2006), the first International Criminal Police Congress was held in Monaco in 1914. At the second congress, held in Vienna in 1923, the International Criminal Police Commission was established, initially consisting of 19 member states, and operating until 1938 when it had 34 members. The International Criminal Police Organization (ICPO–Interpol) and its General Secretariat were established in 1946 at a conference in Brussels, with Paris selected as its headquarters. At the Vienna congress in 1956, the organization adopted its current name, Interpol, along with its Statute. Since 1989, the General Secretariat has been headquartered in Lyon.

Today, Interpol is the largest global intergovernmental criminal police organization, with 194 member states. It is important to note that all member states of the European Union are also members of Interpol. According to Deflem and McDonough (2015), Interpol provides unique, although still limited, functions by maintaining an international network of cooperation based exclusively on the participation of its member states. Over the past three decades, Interpol has updated its operations in accordance with the principle of respect for

privacy, which represents a fundamental basis for information exchange in the context of criminal prosecution.

Interpol plays a universal role in international police cooperation. Unlike other international organizations, such as Europol, its Statute is not based on an international convention and does not require ratification by member states. At the 25th session of the General Assembly, the Interpol Statute and General Regulations were adopted. According to Haberfeld and McDonald (2005), the Statute defines the organization's objectives as ensuring and promoting mutual cooperation in accordance with national legislation, while respecting the provisions of the Universal Declaration of Human Rights, as well as establishing and developing institutions that contribute to the prevention and suppression of crime. The Statute serves as the fundamental document regulating Interpol's activities. Particular importance is attached to Article 3, which prohibits any intervention of a political, military, religious, or racial nature.

According to Mujanović and Rizvo (2010), Interpol's activities are focused on: public safety and terrorism, organized crime, illicit drug production and trafficking, arms smuggling, human trafficking, money laundering, financial and high-tech crime, and corruption. In the investigation of organized criminal groups and their members, open sources such as social media are increasingly used, where individuals may leave significant amounts of data and information, including photographs, videos, and posts (Muhić, 2024).

The organizational structure of Interpol is also defined by its Statute. Article 5 specifies the main bodies of the organization, namely the General Assembly and the Executive Committee. The General Assembly is the supreme governing body of Interpol and meets once a year. It consists of delegates representing member states, with each delegate representing one member state. The Assembly makes all major decisions, including the admission of new members, adoption of amendments to the Statute, and approval of the annual program of activities. It also elects key officials, including the President of the organization and the Secretary General.

The Executive Committee consists of three vice-presidents and nine delegates representing four global regions. According to Article 15 of the Statute, its composition reflects the geographical distribution of member states. Interpol's organizational structure also includes National Central Bureaus (NCBs), composed of national police officers. These bureaus serve as the primary points of contact for communication with the General Secretariat, regional offices, and other member states requesting assistance in investigations.

Rošić (2006) states that Article 2 of the Statute defines Interpol's objectives as ensuring and promoting mutual assistance among all criminal police authorities in the spirit of the Universal Declaration of Human Rights, as well as establishing and developing institutions that effectively contribute to the prevention and suppression of crime. According to Degan and Pavišić (2005), these objectives include the development of extensive police cooperation through the publication of international notices, the promotion of modern technological solutions, and the establishment of working groups that monitor developments in the fight against various forms of crime. Of particular importance is the system of electronic databases of notices (Electronic Notices), which enables National Central Bureaus to issue notices electronically.

In the period from 1923 to 1946, search functions were initially carried out through the publication of notices in the organization's journal *International Public Safety*. The notice system still in use today was introduced in 1946. Interpol conducts search activities through a system of notices, i.e., electronic dissemination of information containing data on the identity of wanted persons. Once it is confirmed that a notice complies with the Interpol Statute, it is issued in the organization's four official languages. Within this system, notices are categorized and marked by different colors to ensure standardized procedures across member states.

At present, Interpol operates a global system of international notices, supported by its unique I-24/7 Global Communication System, which is accessible to all member states. The first Interpol notices were issued as early as 1947. According to Durmaz (2005), notices are issued and classified according to their specific purpose and are marked by different colors.

For the execution of international searches, the most significant are Interpol Red Notices, which request the provisional arrest of a person based on an international arrest warrant issued by a court, either for the purpose of criminal prosecution or the enforcement of a sentence. Their primary objective is the temporary detention of the wanted person in order to enable extradition to the requesting state. Interpol also publishes Red Notices on its official website.

Over time, Interpol has developed various types of notices distinguished by different colors, each with a specific purpose. These include blue, yellow, green, black, orange, and purple notices, as well as special UN–Interpol notices (diffusions):

- **Blue Notices** – issued to obtain additional information about persons of interest, particularly when there is insufficient data about suspected offenders.

- **Yellow Notices** – issued for missing persons or individuals unable to identify themselves.
- **Green Notices** – issued for persons known to have committed criminal offenses in multiple countries; these notices are not publicly available.
- **Black Notices** – issued to identify unidentified deceased persons; these are also not publicly available.
- **Orange Notices** – relate exclusively to objects and do not contain data about offenders; they are issued to support international efforts, particularly in counter-terrorism.
- **Purple Notices** – historically used to inform member states about methods, concealment techniques, and tools used by offenders.

In certain situations, the Interpol General Secretariat may confirm the issuance of an international notice or initiate a diffusion, particularly when a significant period has passed without concrete results. According to Rošić (2006), a diffusion is a special type of notice that is not formally issued or confirmed by the General Secretariat but is instead circulated by a National Central Bureau through its own information system and addressed to all member states.

Through this mechanism, member states can act in accordance with their national regulations upon receiving a diffusion, thereby preventing the escape of a wanted person through territories that may not yet have received formal notice. Until approximately fifteen years ago, diffusions did not have a standardized format; however, in 2005, the General Secretariat introduced standardized forms for their issuance. Interpol of Bosnia and Herzegovina has participated in testing these standardized diffusion formats.

According to Rošić (2006), international police cooperation between the Ministry of Interior of Bosnia and Herzegovina, headquartered in Sarajevo, and Interpol can be observed through several key aspects: cooperation and data exchange via Interpol, participation in regional initiatives, involvement in working groups, and cooperation based on bilateral and multilateral agreements. Particular emphasis is placed on cooperation through liaison officers of Europol.

Bosnia and Herzegovina has been a member of Interpol since November 4, 1992.

EUROPOL

With the emergence of radical political movements and violence characterized by terrorism such as the 1972 Munich Olympic Games attack—the need for intensified, largely informal police cooperation became evident (Mujanović, Datzer & Deljkić, 2020).

According to Mujanović and Rizvo (2010), the history of Europol (European Police Office) is closely linked to intergovernmental police cooperation, which began in 1976 through an informal network known as the Trevi Group. This group was established during the European Council summit held in Rome in December 1975, as a response to increasing European integration processes. The agreement signed in Rome is considered the institutional precursor of modern Europol. As noted by Occhipinti (2003), Trevi functioned as an intergovernmental organization without oversight from the European Court of Justice or the European Parliament.

Initially, Trevi was responsible for coordinating efforts to combat terrorism among European governments. The growing issue of drug abuse also contributed to the creation of more formalized cooperation mechanisms. According to Turkalj (2006), Trevi operated as an informal intergovernmental body without a permanent headquarters, budget, or administrative staff. During 1976, ministers of justice and interior of European Community states agreed on cooperation in areas such as exchange of data on violent acts and terrorist activities, technical expertise sharing, police training, protection of civil aviation, nuclear facility security, and disaster prevention.

Following the establishment of communication systems, national liaison offices were created in all member states, forming the operational foundation of the Trevi Group. According to Mujanović, Datzer, and Deljkić (2020), the most significant forms of cooperation included the exchange of liaison officers, information sharing, and data exchange on issues of common interest.

With the signing of the Maastricht Treaty in 1992, the Trevi Group ceased operations, and member states established the European Union, marking the beginning of a more structured political and economic integration. In its early phase, Europol had no operational powers and could not independently undertake actions. Its role was primarily limited to strategic and analytical support for national police forces (Haberfeld & McDonald, 2005). According to Deflem (2006), Europol represents a unique model of a police organization established by supranational EU bodies, unlike organizations such as Interpol, which were founded by practitioners in the field.

The Maastricht Treaty introduced a three-pillar structure of the EU: (1) the European Communities, (2) the Common Foreign and Security Policy, and (3) cooperation in justice and home affairs, which replaced the Trevi framework. This structure was further strengthened following geopolitical changes in Europe, including the fall of the Berlin Wall and the expansion of the EU.

To effectively perform its tasks, Europol cooperates with various EU institutions and agencies, including Frontex, Eurojust, OLAF, the European Police College, the European Central Bank, and the European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA). Europol is authorized to exchange operational, strategic, and technical information, including personal and classified data. However, any information received from a member state may only be shared further with that state's consent. Europol is required to maintain records of all data transfers and ensure their legality.

In line with EU strategic priorities, cooperation with third countries represents an important aspect of Europol's activities, particularly in information exchange and liaison officer deployment. Among its many cooperation agreements, Bosnia and Herzegovina is also included.

The Europol Convention serves as the fundamental legal document defining its role and functioning. After being signed in October 1998, Europol became fully operational in July 1999. Following the Lisbon Treaty, which entered into force in 2009, Europol gained increased resources and was formally transformed into an EU agency, funded from the EU budget starting in 2010.

Europol, headquartered in The Hague, serves as a central instrument of EU internal security cooperation. Its mission is to support member states in preventing and combating serious international and organized crime, cybercrime, and terrorism. Importantly, Europol does not conduct independent investigations or perform arrests; instead, it provides analytical, intelligence, and coordination support.

Its core tasks include facilitating information exchange, collecting and analyzing intelligence, supporting investigations, and maintaining centralized information systems such as the Europol Information System (EIS), SIENA, and FIU.net. Europol also operates specialized centers such as the European Cybercrime Centre (EC3) and the European Counter Terrorism Centre (ECTC).

Operational activities focus on combating terrorism, drug trafficking, money laundering, human trafficking, cybercrime, and other serious forms of transnational crime.

Each member state is required to establish a national unit, which acts as the sole liaison body between Europol and national authorities. These units are responsible for exchanging data, submitting requests, and ensuring compliance with national legislation. While they are expected to cooperate fully, they are not obliged to share information that could compromise national security or ongoing investigations.

Europol's information systems store and process data related to individuals suspected of involvement in criminal activities, as well as related persons such as witnesses or potential victims. Strict data protection mechanisms are in place, including supervisory bodies at both national and EU levels. Individuals have the right to request correction or deletion of inaccurate data.

The organizational structure of Europol includes a Management Board, an Executive Director, and financial control bodies. The Management Board consists of representatives from each member state and the European Commission, while the Executive Director is appointed by the Council of the European Union.

Europol operates under strict confidentiality rules, particularly regarding criminal investigations and personal data protection. Cooperation with third countries, Interpol, and other international organizations is conducted based on formal agreements ensuring secure data exchange.

Europol's budget is financed primarily through contributions from EU member states and the EU budget. It covers administrative, operational, and personnel costs. The budget is subject to approval by the Council of the European Union and oversight by the European Parliament.

Following the adoption of a new regulation on May 11, 2016, Europol's mandate was further strengthened. Today, it operates under an enhanced legal framework. The agency is headed by Executive Director Catherine De Bolle, supported by three deputy directors responsible for operations, governance, and capabilities.

According to official Europol data, the agency employs over 1,400 staff members, including more than 260 liaison officers. Since January 1, 2010, Europol has operated as a fully-fledged EU agency, with its primary role being to support investigations initiated by member states, without directly exercising executive law enforcement powers.

COMPARISON OF INTERPOL AND EUROPOL

When comparing the key differences and similarities between Interpol and Europol, it can initially be observed that Interpol is more globally recognized. However, such a statement alone is insufficient for a deeper understanding of these institutions.

Interpol (International Criminal Police Organization) is an intergovernmental body that facilitates international police cooperation among law enforcement agencies worldwide. In contrast, Europol (European Police Office) is a law enforcement agency operating exclusively within the framework of the European Union and its member states. Interpol was established in 1923 and currently has approximately 190 member countries, while Europol became operational in 1999 and employs around 145 liaison officers.

In terms of operational focus, Interpol addresses a broad range of crimes, including public safety threats, terrorism, crimes against humanity, environmental crime, genocide, war crimes, organized crime, and piracy. Europol, on the other hand, focuses on criminal intelligence analysis and combating serious organized crime by acting as a coordination hub between national authorities, including customs, immigration services, border police, and financial intelligence units.

Regarding geographical scope, Interpol operates globally across its member states, whereas Europol's activities are primarily limited to EU member states and partner countries. In terms of governance, Interpol is managed by its General Assembly, while Europol operates under the authority of the Justice and Home Affairs Council of the European Union.

Both organizations function as intermediaries in the exchange of information related to criminal activities and offenders. They support national law enforcement agencies, which retain exclusive authority for arrests and direct operational actions.

From a practical perspective, both systems demonstrate strengths and limitations. For example, a case from Croatia in 2012 highlights certain weaknesses of the Interpol system. Based on an Interpol notice, a Turkish national and German asylum seeker was arrested and later released, while her extradition was requested by Turkey. Croatia ultimately refused extradition, creating a precedent in asylum and migration policy. A key issue identified is the lack of sufficient control over whether notices are politically motivated, which can lead to complications when asylum status is not adequately considered. In such situations, a potential solution would be the temporary release of the detained individual while legal and

diplomatic issues are resolved, possibly combined with precautionary measures such as passport confiscation.

As a positive example, the 2017 “Operation Blackwrist” demonstrated the effectiveness of Interpol’s global coordination. In this operation, Interpol successfully rescued 50 children and prosecuted nine offenders involved in an international child exploitation network operating on the dark web. The investigation uncovered abusive material involving minors under the age of 13 and dismantled a platform with approximately 63,000 users worldwide.

One of the main criticisms directed at Interpol concerns the misuse of Red Notices and the potential influence of authoritarian states. Although Interpol’s statute explicitly prohibits involvement in political, military, religious, or racial matters, critics argue that political misuse still occurs. Concerns have also been raised about the influence of financial contributors on organizational neutrality, highlighting the need for continuous efforts to maintain institutional credibility.

On the other hand, according to reports by the European Court of Auditors, Europol faces limitations related to data access. As a central intelligence hub, Europol does not always have access to all relevant external databases due to the absence of systematic data-sharing mechanisms among member states. Additionally, performance indicators in areas such as money laundering and document fraud have not been sufficiently developed, which may reduce operational efficiency.

When examining crime trends within the EU, data indicates that between 1950 and 1970 there was a steady but moderate increase in crime rates. However, since the 1970s, crime levels rose significantly, reaching a peak in the mid-1980s. Over the past 30 years, crime rates in EU member states have remained relatively stable, with an average annual increase of approximately 1% between 1991 and 2001.

According to security reports for Bosnia and Herzegovina, there was a decrease of 2.07% in crimes against life and bodily integrity in 2017 compared to the previous year, indicating positive trends. Nevertheless, increased mobility of people, goods, services, and technology creates new opportunities for both economic development and criminal activity.

The emergence of disinformation and hybrid threats further complicates the security landscape. The use of coordinated disinformation campaigns, particularly through social media platforms, can significantly disrupt societal stability, especially when such campaigns are strategically planned and executed.

CONCLUSION

Considering that this paper examines Interpol and Europol, as well as their similarities and differences, the central research question was whether their operational activities—both overlapping and distinct in certain aspects of crime prevention—can contribute to the creation of a safer society, not only in Europe but globally.

It can be concluded that modern societies in Europe and worldwide would not be as secure as they are today without the contribution of these organizations. Both Interpol and Europol place the protection of citizens at the core of their mission. Given that the European Union represents a unique intergovernmental and supranational community of 27 European states, it is evident that it continues to evolve and adapt across all policy areas, including international cooperation in combating crime.

Although reports from auditing institutions have highlighted certain limitations—such as Europol's restricted access to all relevant external data sources, and ongoing concerns regarding the influence of authoritarian states within Interpol—these challenges do not negate the effectiveness of either organization in supporting criminal investigations and identifying offenders.

Europol, as a European intelligence and coordination center, does not initiate investigations nor carry out arrests, while Interpol, as an international criminal police organization, facilitates global cooperation through mechanisms such as international notices and coordination requests for arrest. Despite these structural and functional differences, both organizations continue to ensure and promote mutual assistance across all levels of law enforcement cooperation.

It is important to avoid both idealistic assumptions that these organizations can eliminate all forms of crime and overly pessimistic views predicting a decline in global security. A balanced perspective suggests that the ongoing development, strategic priorities, and operational improvements of both Interpol and Europol indicate a positive trajectory in strengthening international efforts against crime.

LITERATURA

1. Babović, B. (1997). *Policija u svjetskom poretku*. Beograd: Cicero print.
2. Barclay, G. i Tavares, C. (2003) *Međunarodne usporedbe statističkih podataka vezanih uz kazneno pravo za 2001. godinu*. London: Državni ured, Uprava za istraživanje, razvoj i statističke podatke.
3. Barnhart, R. K. (1995). *World Book Dictionary*, Vol. 2., Chicago.
4. Deflem, M. (2000). Bureaucratization and social control: Historical foundations of international police cooperation, *Law & Society Review*, vol. 34/1, 739-778.
5. Deflem, M. (2006). International Policing. U Greene, R. J. (Ur.), *The Encyclopedia of Police Science vol. 1.*, pp. 701-705. New York: Routledge.
6. Deflem, M., & McDonough, S. (2015). The fear of counterterrorism: Surveillance and civil liberties since 9/11. *Society*, 52(1), 70–79.
7. Degan, Đ. & Pavišić, B. (2005). *Međunarodno kazneno pravo*. Rijeka: Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci.
8. Fijnaut, C. (2015). Revolution or evolution through the Treaty of Lisbon: police cooperation in Europe in a broader historical context. In Hartmut Aden (Ed.), *Police Cooperation in the European Union after the Treaty of Lisbon – Opportunities and Limitations* (25-48). Baden- Baden: Nomos.
9. Gaćinović, R. (2015). Koreni nastanka policije u modernoj državi. *Žurnal za kriminalistiku i pravo*, 67-82. Beograd: Kriminalističko-policijska akademija.
10. Gluščić, S. (1998). Kaznenopravni sustav pred izazovom organiziranog kriminaliteta. *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, vol. 5/2, 903-

929.

11. Habermeld, M. & McDonald H. W. (2005). International Cooperation in Policing. U Reichel, P. (Ur.), *Handbook of Transnational Crime and Justice* (286-309). New York: Sage Publications.
12. Krapac, D. (2006). *Međunarodna kaznenopravna pomoć*. Zagreb: Narodne novine d.d. Masleša, R. (2001). *Teorije i sistemi sigurnosti*. Sarajevo: Magistrat
13. Milosavljević, B. (1997). *Nauka o policiji*. Beograd: Policijska akademija. Mintas Hodak, Lj.. (2010). *Europska unija*. Zagreb: Mate d.o.o
14. Muhić, E. (2024). Operativna upotreba OSINT-a u istraživanju organiziranih kriminalnih grupa. *Zaštita i sigurnost*, 4(2), 314-338.
15. Muhić, E. (2025). Psihološke operacije na društvenim mrežama - primjeri, tehnike, taktike i procedure. *Zaštita i sigurnost*, 5(1).
16. Mujanović, E. (2015). *Međunarodna policijska saradnja*. Sarajevo: Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu.
17. Occhipinti, D. J. (2003). *The Politics of EU Police Cooperation-Toward a European FBI?*
18. London: Lynne Rienner Publishers.
19. Parsons, T. (1991). *Društva*. Zagreb: August Cesarec.
20. Pušeljčić, M., Magušić, F. i Nađ, I. (2008). *Organizacija i funkcioniranje policije*. Zagreb: Ministarstvo unutarnjih poslova..
21. Rošić, M. (2009). Perspektiva Republike Hrvatske u suradnji putem Europol-a. Zagreb:
22. *Policijska sigurnost*, br. 4, str. 406-407.
23. Roth, M. (2005). Comparative Overview of Policing, Courts, and

Corrections. U: Reichel, P. (Ur.). *Handbook of Transnational Crime and Justice* (235-254). New York: Sage Publications .

24. Sheptycki, J. (2001). Patrolling the New European (In)Security Field; Organizational Dilemmas and Operational Solutions for Policing the Internal Borders of Europe. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, Vol. 9/2, 144-158.
25. Strateški sporazum o saradnji između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Ureda Evropske policije (Europol), ("Službenik Glasnik BiH-Međunarodni ugovori, br. 10/07) i Sporazum o operativnoj i strateškoj saradnji između Bosne i Hercegovine i Ureda evropske policije, ("Službenik Glasnik BiH-Međunarodni ugovori, br. 1/17).
26. Čapeta, T. (2010). Europska unija po Lisabonskom ugovoru. *Hrvatska javna uprava*, god. 7., br. 1., 35-47., dostupno na:
<https://hrcak.srce.hr/file/199877> pristupljeno 2.7.2023.
27. Durmaz, H. (2005). *International police cooperation as a response to transnational organized crime in Europe: improvements in extradition*. University of Texas., dostupno na:
http://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metadc4883/m1/1/high_res_d/thesis.pdf pristupljeno 4.7.2023.
28. Europol. (2023). *O Europolu.*, dostupno na:
<https://www.europol.europa.eu/about-europol:hr> pristupljeno 3.7.2023.
29. Europska komisija (2021). *Odluka vijeća o odobravanju otvaranja pregovora o sporazumu o suradnji između Europske unije i Međunarodne organizacije kriminalističke policije (ICPO-INTERPOL)*, Bruxelles., dostupno na:
<https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0177&from=es>, pristupljeno 4.7.2023

30. Europski revizorski sud (2021). *Tematsko izvješće o potpori Europola.*, dostupno na: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/europol-19-2021/hr/index.html> , pristupljeno 5.7.2023.
31. Franulović, D., Pušeljčić, M. i Magušić, F. (2011). *Organizacijski modeli policijskih sustava.*, dostupno na: [file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/590835.D. Franulovi M. Puelji F. Magui O rganizacijski modeli%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/590835.D. Franulovi M. Puelji F. Magui O rganizacijski modeli%20(1).pdf), pristupljeno 29.6.2023
33. Interpol -službena stranica (2023), dostupno na: <https://www.interpol.int/> pristupljeno 4.7.2023 Interpol Bosne i Hercegovine (2023), dostupno na: <https://www.interpol.int/Who-weare/Member-countries/Europe/BOSNIA-HERZEGOVINA> pristupljeno 4.7.2023.
35. Komorčec, M. (2003). *Europska unija: osnovni pojmovi.* Zagreb: Agencija d.o.o.
36. Kosor, Z. (2016). Europski policijski ured., Dabar- digitalni akademski arhivi i repozitoriji. *zir.nki.hr.*, dostupno na: <https://repozitorij.vus.hr/islandora/object/vus:293> , pristupljeno 2.7.2023.
37. Lasić, I. (2012). Azil na papiru, nevolja u praksi. *dw.com.*, dostupno na: <https://www.dw.com/hr/azil-na-papiru-nevolja-u-praksi/a-16147776> pristupljeno 4.7.2023
38. Matić, R. (2005). *Svrha i funkcija policije kao društvene institucije – prilog razmatranju sociologije policije*, Zagreb: Društvena istraživanja, str. 974 – 991., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/18071>, pristupljeno 2.7.2023
39. Maraga, I. (2019). *Razmjena informacija i podataka kao preduvjet efikasnog provođenja postupaka potraga u okvirima međunarodne policijske suradnje.*, Sveučilište u Rijeci., dostupno na: <https://repository.ricent.uniri.hr/islandora/object/ricent%3A26/datastream>

[m/PDF/view](#) pristupljeno 29.6.2023

40. Ministarstvo unutarjih poslova. (2023). *Interpol.*, dostupno na :
<https://policija.gov.hr/oravnateljstvu/ustroj/uprava-kriminalisticke-policije/interpol-422/422> pristupljeno 4.7.2023.
42. Ministarstvo sigurnosti. (2018). *Informacije o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2017. godini*, dostupno na :
<http://msb.gov.ba/PDF/050720196.pdf>, pristupljeno 7.7.2023.
43. Mujanović, E. i Rizvo, S. (2010). Uloga Interpola u provođenju postupaka izručenja za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava. *Kriminalističke teme Časopis za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Godište X*, Broj 3-4, 155-173. dostupno na:
<https://krimteme.fkn.unsa.ba/index.php/kt/article/download/8/8> pristupljeno 3.7.2023.
44. Mujanović, E., Datzer, D. i Deljkić, I. (2020). Nastanak i razvoj evropske policijske suradnje. *Kriminalističke teme*. Godina XIX, br. 1-2, dostupno na:
https://www.researchgate.net/publication/344412760_Nastanak_i_razvoj_evropske_policijske_suradnje_Origins_and_development_of_the_European_police_cooperation , pristupljeno 30.6.2023.
45. Političke institucije (2023). *Interpol vs. Europol.*, dostupno na:
<https://hr.weblogographic.com/difference-between-interpol-and-europol-2142>
, pristupljeno 4.7.2023.
46. Rošić, M. (2006). Međunarodna policijska suradnja kriminalističke

- policije Republike Hrvatske. *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu* (Zagreb), vol. 13, broj 1., 87-126., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/130327> pristupljeno 4.7.2023.
47. Službeni list Europske unije 19/Sv. 14. (1995). *Konvencija o osnivanju Europskog policijskog ureda (Konvencija o Europolu) na temelju članka K.3 Ugovora o Europskoj uniji*, str.
48. 6., dostupno na: [https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:41995A1127\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:41995A1127(01)), pristupljeno 2.7.2023.
49. Statut Međunarodne organizacije kriminalističke policije - Interpol, dostupno na: <http://msb.gov.ba/dokumenti/medjunarodni/?id=2664>, pristupljeno 7.7. 2023.
50. Svjetličić, V., Dujmović, A. i Savić, D. (2016). Međunarodna policijska suradnja u suzbijanju krijumčarenja oružja: Operativna akcija "Viking" (studija slučaja). *Polic. sigur.* 25 (4), Zagreb., 420-435., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/258865>, pristupljeno 30.6.2023.
51. Turkalj, K.. (2006). Politika Europske unije na području pravosuđa i unutarnjih poslova s
52. posebnim osvrtom na postupke odlučivanja. *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, Rijeka, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/25254> pristupljeno 2.7.2023.
53. Večernji.hr. (2019) *Mračna strana*, dostupno na: <https://www.vecernji.hr/vijesti/interpolspasio-50-erodjece-nakon-sto-su-otkrili-me-unarodni-pedofilski-prsten-1325214> pristupljeno 4.7.2023.